

ÜST SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONLARI

Hüseyin TANRIVERDİ¹

► GİRİŞ

Larenksin üst kısmı üst solunum yolu olarak isimlendirilir. Bu bölgenin enfeksiyonları üst solunum yolu enfeksiyonu (ÜSYE) olarak adlandırılmaktadır. ÜSYE poliklinik başvurularının en sık nedeni olmakla beraber en çok bebek ve çocuklarda görülmektedir. Çocuklarda 0-14 yaş grubu arasında ölüm nedeni olarak %1,2 ile dokuzuncu sıradadır. ÜSYE; bakteriyel ve viral ya da akut ve kronik olabilmektedir. ÜSYE'ler farenjit, tonsilit, sinüzit, otitis media, grip ve soğuk algınlığı olarak sayılabilir. ÜSYE'ler genellikle burnun, farenksin ve boğazın akut kendini sınırlayan enfeksiyonları şeklinde kendini göstermektedir. Okul çağındaki çocuklar yılda ortalama 7-12 kez ÜSYE geçirirler. Küçük yaştaki çocuklarda semptomlar daha uzun sürmektedir. ÜSYE'de semptomlar yavaş gelişir, semptomlar başladıktan 2-3 gün sonra pik yapıp daha sonra yavaş yavaş gerilemektedir. Semptomlar ortalama 7-10 gün sürmektedir. Hastalık başladıktan 10 gün sonra semptomların çoğu düzelir. Bebek ve küçük çocuklarda ise 10.günden sonrada %73 ünde semptomlar devam edebilmektedir. Öksürük gibi bazı semptomlar üç haftadan uzun

sürebilmektedir. Bu nedenle bazı semptomların devam etmesi hastalığın geçmediği anlamına gelmemektedir. ÜSYE'lerde yaygın semptomlar şunları içermektedir.

Burun tıkanıklığı hastaların %59'unda 1. günde bulunur, %88'inde 3. günde bu semptom bulunmaktadır. Burun akıntısı hastaların %72'sinde 3. günde pik yapmakla beraber yarısında 6. günde hala devam etmektedir. Burun akıntısına bazen gözlerde yaşarma, kızarıklık ve kaşıntı eşlik edebilmektedir. Öksürük hastaların %46'sında 1. günde bulunur, %69'unda 3. günde pik yapar.

Öksürük önce kuru iken hastalık ilerledikçe sekresyonlara bağlı balgamli olabilmektedir. Hapşırma hastaların %36'sında ilk günde bulunur. Kulak ağrısı yaygındır. Genellikle hastalığın 3-4. günlerinde kendini göstermektedir. Her iki kulakta ağrı olabileceği gibi tek kulakta da olabilmektedir. Dolgunluğa bağlı hafif işitme kaybına neden olabilir. Ateş hastaların %15'inde ilk günde bulunmaktadır. Özellikle bebek ve küçük çocuklarda yaygındır ve aralıklı olarak seyredebilir. Baş ağrısı hastaların %15'inde başlangıçta

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Hastalıkları AD., tpharran@hotmail.com

tığı gösterilmiştir. Ancak rebound trakeal ödem ve ventriküler taşikardi açısından dikkatli olunmalıdır.

ÜSYE ile ilgili bazı ipuçları:

- ▶ Diyetle alınana C ve E vitamini ÜSYE riskini azaltır
- ▶ ÜSYE güneşe maruz kalma ile ters orantılıdır. D vitamini üst solunum yollarında bağışıklık sisteminin regülasyonunda rol almaktadır. Düşük D vitamini ÜSYE için bağımsız risk faktörüdür.
- ▶ Çocuklarda ÜSYE de yetişkinlerde kullanılan soğuk algınlığı ve öksürük kesiciler önerilmez.
- ▶ ÜSYE olan çocuklarda gereksiz ve uygunsuz antibiyotik kullanımından kaçınılmalıdır.
- ▶ Bebek ve çocuklarda semptomlar uzun sürebilmektedir. Bu nedenle ebeveynlere gerekli bilgi verilip kaygıları giderilmelidir.

► KAYNAKLAR

1. Kliegman RM, Blum NJ, Shah SS, et al. Nelson textbook of pediatrics. 18th edition. Philadelphia: WB Saunders Co; 2020.
2. Rakel RE (Editor). Textbook of Family Practice. In: Parri FM, Neu HC, Connelly JV. Infectious diseases. Philadelphia: W.B. Saunders Company 5th ed 1995: 317-392
3. Grief SN: Upper respiratory infections. Prim Care. 40(3):757-70, 2013
4. Shaikh N et al: Otitic signs of otitis media. Pediatr Infect Dis J. 30(10):822-6, 2011
5. Heikkinen T et al: The common cold. Lancet. 361(9351):51-9, 2003